

Malkhazov Olexandr Romualdovych,
Institute of Social and Political Psychology of the NAPS of Ukraine,
Alexander.malkhazov@gmail.com

Osypenko Sergiy Petrovych,
G. S. Kostiuk Institute of Psychology of the NAPS of Ukraine,
Baston888@gmail.com

Interdisciplinary technologies in socio-psychological rehabilitation

One of the ways to improve psychological support of the rehabilitation measures in the field of psychological health is application of the technological resources from different areas of psychological knowledge. This means, in the first place, consideration of psychophysiological indicators and individual characteristics of the people who need help on different stages of socio-psychological rehabilitation in order to carry out a complex diagnostics of the factors of psychological illness and means of their neutralization. The obstacles on the way are, on one hand, lack of interdisciplinary technologies aimed at solving psychological health problems, and, on the other, lack of the diagnostic equipment.

The purpose of the research is to develop a technology of socio-political rehabilitation of the individuals who experienced a traumatic event or suffer from PTSP. The technology is supposed to use a modern diagnostic device system to measure psychological and psychophysiological characteristics of an individual.

Our approach to the development of the diagnostic system is based on the methodology of W. Boucsein (2012) and the ideas of interactive psychophysiology. We took into consideration the experience of creation and application of similar devices and techniques by *Duric-Jovicic, M., Jovicic, N., Radovanovic, S., Jecmenica-Lukic, M., Belic, M., Popovic, M., & Kostic, V. (2018), Hagger M. S., Luszczynska, A., de Wit et al (2016), Schwartz, M. S., & Andrasik, F. (2017), Wahbeh, H., Goodrich, E., Goy et al (2016).*

Unlike the works mentioned above the proposed device system is multifunctional. The device system makes it possible to register with high accuracy quantity indicators of psychophysiological and individual peculiarities of

a respondent in real time. Thanks to the original software and mathematical provision, the current and final results of the test are immediately displayed on the researcher's monitor. On the basis of the diagnostic data obtained a choice of rehabilitation strategies is made.

The advantages of the interdisciplinary approach can be demonstrated using the example of the technology of enhancing emotional resilience of the individuals experiencing consequences of traumatic events.

It is common knowledge that emotional resilience of the individuals experiencing consequences of traumatic events to a greater extent depends on their own ability to control their emotions and emotional states in the course of social interaction. Therefore, it is the development of the individual capacity for self-control that is seen as a resource of enhancing emotional resilience.

The proposed technology is implemented in three stages. On every rehabilitation stage the diagnostic device system is used. It includes two monitors, one of which is placed in front of the respondent and the other is in the researcher's field of view. The respondent's unit is equipped with three video cameras, which record his/her eye motions. Besides, there are photoplethysm and galvanic skin response sensors on the respondent's fingers.

On the first *diagnostic stage*, a respondent following the researcher's request speaks about him-/herself, remembers the situations when he/she experienced strong emotions (fear, happiness, joy, rage, anger, annoyance, etc), describes the cases when he/she managed to gain control over his/her emotions, analyzes concrete emotionally significant situations of his/her past, and tries to model different variants of their desired solution. The next step is the identification of the individual psychological profile of the respondent by means of the questionnaires with the simultaneous registration of the psychophysiological indicators, which allows revealing the truthfulness of the statements and the semantic statement clusters that cause tension.

The results of the diagnostics in real time provide the researcher with the information that helps to draw the conclusion about the ability of the individual to

differentiate his/her own emotions and emotional states, his/her experience and the level of reflection on his/her own emotional manifestations, as well as the ability to distinguish the situations that lead to emotional resilience decrease. The researcher identifies typical situations in which the respondent loses the ability to control his/her emotions and to apply most frequently used coping strategies (experience of avoidance, experience of successful solution, and other ways of coping).

On the second *reflexive stage* the psychotherapist specifies his/her ideas of the individual peculiarities, resources and self-regulation problem zones of the respondent by determining and analyzing the conditions and factors of his/her emotional reactions; modeling successful and unsuccessful ways of coping with the emotional states with further analysis of the reasons for failure; applying technological techniques to enhance the respondent's belief in his/her own ability to regulate his/her emotions.

With a view to the objective above the psychotherapist suggests that the respondent analyze the situation in which he/she regularly lacks emotional resilience and determine its causes (internal and external ones). The researcher and the respondent discuss possible ways of overcoming the internal and external causes and precisely formulate those that are in the zone of the respondent's potential control. They work out the repertoire of the ways to cope with the emotions that is already used by the respondent, as well as the ways which he/she could use. In order to prove the respondent's ability to regulate his/her own emotions the biofeedback learning techniques can be applied.

The aim of the third *formation stage* is to specify the idea of the desired models of the respondent's behavior in the emotionally significant situations and to determine the necessary abilities and skills of emotion correction. On this stage rehabilitation techniques of enhancing confidence in one's ability to control emotional states are applied. The respondent masters the techniques of emotion regulation in the typical situations and develops the ability to anticipate and choose the optimal model of behavior in the situations causing emotional resilience

decrease (avoidance, solution, changing attitude to the situation, suppression or depreciation of the situations that cannot be solved).

The diagnostic system is used on the third stage to master respondents' skills to distinguish emotions, identify situations that cause emotional reactions, independently regulate emotional states and learn some techniques to preserve self-control.

Thus, the application of the psychodiagnostic device system makes it possible to receive information on the individual psychophysiological and psychological peculiarities of a patient in real time. On the basis of the data obtained, the psychoanalyst determines the strategy of his work, chooses optimal load regimes, identifies compensation possibilities and controls the effectiveness of the rehabilitation measures.

Key words: interdisciplinary approach, emotional resilience, rehabilitation, technology, psychodiagnostic device system.

Малхазов О.Р., Осипенко С.П. Міждисциплінарні технології у соціально-психологічній реабілітації.

У статті обґрунтовано переваги застосування міждисциплінарного підходу до технології формування емоційної стійкості осіб, які переживають наслідки травматичних подій у процесі їх соціально-психологічної реабілітації. Встановлено, що застосування запропонованого нами діагностичного комплексу для покрокового контролю ефективності реабілітаційних процедур, підвищує ефективність психологічного супроводу; дає змогу у режимі реального часу отримувати інформацію про індивідуальні психофізіологічні та психологічні особливості пацієнта, визначати стратегію роботи, обирати оптимальні режими навантажень, виявляти компенсаторні можливості. У пропонуваній технології реалізується також розвивальний потенціал комплексу, адже застосування методу біологічного зворотного зв'язку відкриває перспективи для корекції моделей соціальної поведінки особистості, її самооцінки. Запропонована міждисциплінарна реабілітаційна технологія реалізується в три етапи. На першому, діагностичному етапі, респондент актуалізує власний досвід переживання сильних емоцій, випадки, коли йому вдалося їх вгамувати, і намагається змодельовати різні варіанти бажаного їх вирішення. За допомогою опитувальників з синхронною реєстрацією психофізіологічних показників, діагностується його індивідуально психологічний профіль, виявляється правдивість відповідей та смислові блоки суджень, які викликають емоційне напруження. Отримана інформація дозволяє психотерапевту зробити висновок про здатність особи диференціювати власні емоції та емоційні стани; вирізняти ситуації, що провокують зниження емоційної стійкості; визначати стратегії виходу з ситуацій, які найчастіше застосовує респондент. На другому, рефлексивному етапі, психотерапевт уточнює уявлення про індивідуальні особливості, ресурси та проблемні зони емоційної саморегуляції респондента; обговорюються перспективи усунення зовнішніх і внутрішніх причин та чітко формулюються ті, що знаходяться у зоні можливого контролю респондента. Виявляється репертуар способів опанування емоціями, який є у досвіді респондента і способи, які він міг би використовувати. На третьому, формувальному етапі, конкретизується уявлення про бажані моделі поведінки та визначаються необхідні уміння і навички корекції емоцій; застосовуються реабілітаційні техніки для формування упевненості у власній спроможності контролювати емоційні стани, засвоюються прийоми регуляції емоцій у типових ситуаціях; розвивається здатність до антиципації та вибору оптимальної моделі поведінки.

Ключові слова: міждисциплінарний підхід, емоційна стійкість, реабілітація, технологія, психодіагностичний комплекс.